

อ นุ ส า ร

จดหมายเหตุ

ISSN 0125 - 2461 ปีที่ 23 ฉบับที่ 234 ธันวาคม 2540

● รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย
คนใหม่
นาวาโท นายแพทย์ เดชา สุขารมณ์

● นโยบายการบริหารงานราชการ
ในทบวงมหาวิทยาลัย

สำนักบรรณสารฯ พัฒนา
Library and Information Center NIDA

15 ธ.ค. 2541

AUTO

MICRO

● ประวัติการสอบ 'En
และการสอบใหม่

อุดมศึกษา

เอกสารเผยแพร่ ของ ทบวงมหาวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
● ประวัติรัฐมนตรีว่าการทบวงฯคนใหม่	3
● นโยบายการบริหารราชการทบวงฯ ของนาวาโทนายแพทย์เดชา สุขารมณ์	4
● สารนายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย	6
● ประวัติสมาคมสถาบันอุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย	7
● การบรรยายพิเศษ เรื่อง “บทบาทของ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในอนาคต”	8
● PROJECT THA/96/PO2 HIV/AIDS Prevention and Care for Youths and Adults in Thailand UNFPA/DTEC/MUA	13

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ
นายปราโมทย์ โชติมงคล
รศ.ทองอินทร์ วงศ์โสธร
รศ.สงคราม เหลืองทองคำ
นางศานสนีย์ ศิริชุมแสง

บรรณาธิการ

นายกมล ศรีประสาน

เจ้าของ ทบวงมหาวิทยาลัย โทร. 245-8323, 245-8923 FAX. 245-8923, 245-8930

ผู้โฆษณา วรณา พูนพิน

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัตินาวาโทนายแพทย์เดชา สุขารมณ

15 ส.ค. 2541

นาวาโทนายแพทย์เดชา สุขารมณ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

ประวัติส่วนตัว

- เกิดวันที่ 21 กันยายน 2478
- เครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
- ที่อยู่ปัจจุบัน 346 ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ โทรศัพท์ 246-0137
- 23/2 ตำบลแก่งเสี้ยน อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โทรศัพท์ (034) 514527

การศึกษา

- สำเร็จ ม.8 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
- ปริญญาแพทยศาสตร์ แพทยศาสตร์ศิริราช
- ผ่านการศึกษาและดูงานศัลยกรรมจากสหรัฐอเมริกา
- ผ่านการอบรมด้านเวชศาสตร์ จากดีพีซี ไตฟว์ สกูล วอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา
- สำเร็จเวชศาสตร์การบิน จากกองทัพอากาศไทย
- สำเร็จการโรงเรียนเสนาธิการทหารเรือ

การทำงาน

- ศัลยแพทย์โรงพยาบาลศิริราช/โรงพยาบาลราชนาวิ
- ผู้กำกับกองร้อยพยาบาลนาวิกโยธิน สัตหีบ
- ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทหารเรือ บางนา
- หัวหน้าศัลยกรรมทั่วไป และศัลยกรรมตกแต่ง
- โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า
- รับพระราชทานยศครั้งสุดท้าย (ก่อนลาออกจากราชนาวิไทย เพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัว) ปี พ.ศ. 2515

- ประธานบริษัท สุขารมณ จำกัด
- ประธานกรรมการบริหารโรงพยาบาลเดชา

ผลงานในอดีต (เกี่ยวกับการสร้างโรงพยาบาล)

ปี พ.ศ. 2514

- สร้างโรงพยาบาลทหารเรือ บางนา ให้ราชการกองทัพเรือ เพื่อใช้เป็นโรงพยาบาลชานกรุงเทพฯ (โดยไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ)

ปี พ.ศ. 2519

- สร้างโรงพยาบาลเดชา และจัดโรงพยาบาลเคลื่อนที่ออกให้บริการประชาชนผู้ยากไร้ฟรี! เพื่อสร้างกุศลตลอดมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505-ปัจจุบัน

ประวัติทางด้านการเมือง

อดีต

- ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ พรรคกิจสังคม
- เลขานุการ พรรคก้าวหน้า
- ประธานกรรมการการท่งเที่ยว สภาผู้แทนราษฎร
- โฆษกพรรคชาติไทย

ปัจจุบัน

- สมาชิกพรรคชาติไทย
- กรรมการบริหารพรรคชาติไทย
- รองเลขานุการพรรคชาติไทย
- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดกาญจนบุรี เขต 1
- รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

นโยบายการบริหารราชการ ทบวงมหาวิทยาลัย

นาวาโทเดชา สุขารมณ

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

นาวาโทเดชา สุขารมณ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ได้กำหนดแนวนโยบายการบริหารราชการ ทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีนโยบายระยะสั้น และนโยบายการดำเนินงานในระยะยาว เพื่อบริหารทบวงมหาวิทยาลัยในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. นโยบายระยะสั้น

1.1 แก้ไขปัญหาทุนพัฒนาอาจารย์ที่ศึกษาต่อในต่างประเทศในด้านงบประมาณเพื่อให้อาจารย์ที่กำลังศึกษาในต่างประเทศให้ศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษา

และแสวงหาแนวทางการส่งผู้รับทุนใหม่ไปศึกษาต่อให้เป็นไปตามแผนการผลิตและพัฒนาอาจารย์ให้มากที่สุด

1.2 ดำเนินมาตรการด้านต่างๆ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถรักษาอัตราการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับสูงเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)

1.3 เร่งรัดปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐให้มีประสิทธิภาพ โดยให้จัดสรรงบประมาณในรูปแบบเงินอุดหนุนทั่วไปที่สามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานได้

1.4 สนับสนุนให้วิทยาเขตสารสนเทศที่มีความพร้อม สามารถพัฒนาและเพิ่มการรับนักศึกษาให้เป็นไปตามแผนแม่บท และเร่งรัดแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ เช่น กระมลสิทธิ์ที่ดิน และงบประมาณของวิทยาเขตสารสนเทศบางแห่งให้สามารถดำเนินการต่อไปได้

1.5 เร่งรัดการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อรักษามาตรฐานการอุดมศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ อันเป็นการประกันคุณภาพให้แก่ผู้เข้ารับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

1.6 เร่งรัดการแก้ไขปัญหการว่างงานของบัณฑิต ด้วยการส่งเสริมให้มหาวิทยาลัย/สถาบันจัดโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ การประกอบอาชีพอิสระ และเพิ่มโอกาสในการศึกษาต่อในระดับสูงที่มุ่งเพื่อการประกอบวิชาชีพเฉพาะด้าน

17. ประสานความร่วมมือกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้การจัดการศึกษามีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพ

2. นโยบายการดำเนินงานในระยะยาว

2.1 ปรับปรุงกรอบและทิศทางของแผนอุดมศึกษาระยะยาว ให้มีความเหมาะสมกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีในประเด็นต่างๆ เช่น

2.1.1 การกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม

2.1.2 การปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีของโลก

2.1.3 การพัฒนากำลังคนเพื่อการแข่งขันในปัจจุบันและอนาคต โดยการสร้างคนให้มีความรู้และ

ทักษะที่สอดคล้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีของโลก

2.2 กระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้คนไทยมีโอกาสเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค ด้วยระบบการดำเนินงานในรูปแบบต่างๆ ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

2.3 ส่งเสริมการพัฒนามหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐ ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ไปสู่มหาวิทยาลัย/สถาบันในกำกับรัฐบาล ที่มีความอิสระคล่องตัว เพื่อประสิทธิภาพในการบริหาร

2.4 ส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้สามารถร่วมรับภาระด้านอุดมศึกษาของประเทศไทยได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมั่นคง และตอบสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ

2.5 ส่งเสริมการพัฒนาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางอุดมศึกษาในระดับภูมิภาคที่มีมาตรฐานการศึกษา การฝึกอบรมและการวิจัยและพัฒนา ในระดับนานาชาติ

2.6 ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิต นักศึกษา เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีความรู้ ทักษะ และคุณธรรม จริยธรรม ที่นำไปใช้ในชีวิตการทำงานได้อย่างเหมาะสม

2.7 ส่งเสริมความเป็นสากลของอุดมศึกษาไทย เพื่อยกมาตรฐานอุดมศึกษาการจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในระดับสากล พัฒนากำลังคนของประเทศให้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีศักยภาพที่สามารถแข่งขันได้ในประชาคมโลก

สารนายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย
ในโอกาสครบรอบ 20 ปี แห่งการสถาปนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

เนื่องในโอกาสครบรอบ 20 ปี การสถาปนาสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย 18 พฤศจิกายน 2540 นี้ ผมใคร่ขอแสดงความยินดีและขอส่งความปรารถนาดีมายังคณะกรรมการบริหารสมาคม และสมาชิกของสมาคม ตลอดจนผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกท่าน

ตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา สมาคมของเราได้มีบทบาทสำคัญ ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือร่วมใจ และเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกแห่งในการร่วมรับภาระการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษา เพื่อผลิตทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสิทธิภาพออกไปรับใช้สังคมในระดับและสาขาวิชาต่างๆ อย่างหลากหลาย อันเป็นผลทำให้บัณฑิตจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้รับการยอมรับจากวงการต่างๆ โดยทั่วไป และสามารถร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติเป็นจำนวนประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ คนในปัจจุบัน

ความสำเร็จในการดำเนินการของสมาคมฯ ที่ผ่านมานั้น เกิดขึ้นด้วยพลังความสามัคคีพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การเสียสละเพื่อส่วนรวม ความจริงใจและเอื้ออาทรต่อกันของมวลสมาชิก ซึ่งทำให้สามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ นานัปการ สร้างความยั่งยืนและวัฒนาถาวรแก่บรรดาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของพวกเราให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อเป็นที่พึ่งของเยาวชนและสังคม สมดังปณิธานของการก่อตั้งสมาคม

ในโอกาสนี้ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้ดลบันดาลให้คณะกรรมการบริหารสมาคม สมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกท่าน จงประสบแต่ความสุข ความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าของสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยตลอดไป

(นายพรชัย มงคลวนิช)

นายกสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

ประวัติสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ได้กำเนิดขึ้นด้วยความสามัคคี กลมเกลียวของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในอันที่จะสร้างความมั่นคง ความเจริญรุ่งเรืองให้เกิดขึ้นแก่ชาติบ้านเมืองโดยสร้างบุคลากรที่มีประสิทธิภาพเพื่อรับใช้สังคม และประเทศชาติ ก่อนที่จะเป็นสมาคมฯ อันเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายนั้น ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่จะทำให้สำเร็จลุกลงไปด้วยดีนั้นจำเป็นต้องมีพลังแห่งความสามัคคีเป็นปัจจัยสำคัญ ดังนั้น ในขั้นแรกผู้บริหารสถาบันจึงได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 อธิการของแต่ละสถาบันผลัดเปลี่ยนทำหน้าที่เป็นประธานของกลุ่มสลับกันไป ซึ่งในระยะแรกนั้น มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอยู่ 6 สถาบัน トラบจนกระทั่งถึงวันที่ 25 กันยายน 2519 จึงได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้เรียกกลุ่มนี้ว่า “ชมรมผู้บริหารวิทยาลัยเอกชน แห่งประเทศไทย” มีข้อบังคับของชมรมซึ่งยังไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคลแต่มีประธานชมรมฯ เป็นหัวหน้ามีการประชุมปรึกษาหารือกันในเรื่องต่างๆ ของวิทยาลัยเอกชนอย่างน้อยเดือนละครั้งต่อเนื่องกัน และเมื่อชมรมฯ เป็นปีกแผ่นมั่นคงดีแล้ว ชมรมฯ ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้จดทะเบียนเป็นสมาคมวิทยาลัยเอกชนแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2520 และต่อมาเมื่อมีประกาศใช้ พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2522 และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติดังกล่าวสมาคมฯ จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย” ตั้งแต่วันที่ 23 กรกฎาคม 2522 เป็นต้นมา トラบจนกระทั่งทุกวันนี้ ในปี พ.ศ. 2540 สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย มีสมาชิกรวม 26 สถาบัน จำแนกเป็นมหาวิทยาลัย 15 แห่ง โดยมีลักษณะผู้รับใบอนุญาต เป็นบุคคลธรรมดา 9 แห่ง มูลนิธิและองค์การทางศาสนา 7 แห่ง นิติบุคคล 10 แห่ง สถาบันเหล่านี้มีสถานที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 แห่ง และภูมิภาค 11 แห่ง

วัตถุประสงค์

1. ร่วมมือ และส่งเสริมในการสร้างสามัคคีธรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ
2. ร่วมมือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาแก่รัฐบาลหรือองค์การของรัฐบาล
3. ร่วมมือและประสานงานในด้านวิชาการ การบริหารและการปกครอง ตลอดจนกิจกรรมอื่นๆ ในระหว่างสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้วยกัน เพื่อให้การศึกษาแก่นักศึกษาดำเนินไปโดยได้มาตรฐานและบังเกิดผลดีที่สุด
4. ส่งเสริมการค้นคว้า วิเคราะห์และวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปปฏิบัติและเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์
5. ส่งเสริมเกียรติและฐานะของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้มีระดับสูงตามที่ควรจะเป็นเพื่อให้เกิดความเชื่อถือศรัทธา
6. เผยแพร่กิจการและความเคลื่อนไหวของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้เป็นที่ทราบทั้งในวงการศึกษาของชาติและประชาชนทั่วไปทั้งในและนอกประเทศ
7. ติดต่อประสานงาน ร่วมมือให้หรือขอคำแนะนำ หรือความช่วยเหลือกัน หรือจากสมาคมสถาบันหรือองค์การการศึกษา และองค์การธุรกิจ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการให้หรือการจัดการศึกษา
8. ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสงค์จะก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
9. ปฏิบัติกิจการอื่นๆ เท่าที่จำเป็นหรือเห็นสมควรเพื่อให้บรรลุถึงซึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น
10. สมาคมนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

การบรรยายพิเศษเรื่อง “บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในอนาคต”

โดย

ศาสตราจารย์นายแพทย์ จรัส สุวรรณเวลา

การประชุมสามัญสมาชิกรัฐสภาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

วันศุกร์ที่ 26 กันยายน 2540 ณ โรงแรมดิเอ็มเมอรัล รัชดาภิเษก

ขอขอบคุณที่ทำให้เกียรติได้มาร่วมในกิจกรรมของท่านก็นับเป็นโอกาสดี เพราะว่าโดยหน้าที่ในฐานะประธานกรรมการทรวงๆ ก็อาจจะมีส่วนที่จะเกี่ยวข้องกับท่านโดยตรงในส่วนหนึ่ง เราควรจะมองแนวโน้มที่จะออกไปในอนาคต ผมจะไม่พูดไปทางทฤษฎีมากนัก แต่จะพูดในปัจจัยที่อาจมีผลต่อระบบอุดมศึกษาของไทย อันแรกสุดคือเรื่องของประชากร “Baby Boom” เมื่อ 20 ปีก่อน ทำให้มีเด็กเกิดปีละกว่า 1 ล้านคน แต่ละปีจึงมีเด็กอายุเข้าอุดมศึกษา 1 ล้านคน แต่ก่อนมีคนจบมัธยมประมาณ 250,000 คน หรือ 300,000 คน เท่านั้น ปัจจุบันด้วยการเร่งมัธยมจะมีคนจบปีละ 1 ล้านคน ปริมาณคนเข้าสู่อุดมศึกษาทั้งหมดเพิ่มขึ้นอย่างมาก เราจะจัดการอย่างไรให้เหมาะสม ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การเปลี่ยนแปลงอีกอย่างคือไม่ใช่กลุ่มคนอายุ 17-22 ปี อาจจะมี 40-50 หรือ 70-80 ก็เข้าอุดมศึกษาได้ เราจะมีการศึกษาที่เรียกว่า Continuing Education และมี Re-education โลกมีการเปลี่ยนแปลงไป เราต้องมีการแสวงหาการศึกษาใหม่ เช่น พวกเราที่นั่งอยู่ไม่ได้เรียนคอมพิวเตอร์ มาตอนนี้ก็ต้องเรียนเป็น Re-education

แนวโน้มอันที่สองคือ แนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจสังคม ซึ่งผมจะผ่านส่วนนี้ไป แต่จะเน้นในแนวความคิดเพิ่มเติมด้านเศรษฐกิจว่า เรามีชนชั้นกลางมากขึ้น คนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ก็มีความสามารถจ่ายเพิ่ม โดยเฉพาะจ่ายด้านการศึกษา เมื่อก่อนมีเฉพาะ Elite เท่านั้นที่จะได้รับการศึกษา การศึกษาปัจจุบันเป็น Mass มากขึ้น นอกจากนี้ข้อมูลข่าวสารก็มีมากมาย แม้แต่อยู่ในชนบทก็สามารถรับวิทยุโทรทัศน์

ได้ และโทรทัศน์ก็กลายเป็น 50 ช่อง กลายเป็นว่าไม่ใช่ผู้ส่งโทรทัศน์เป็นผู้กำกับว่าจะรับอะไร กลายเป็นผู้รับเป็นผู้กำกับว่าจะรับอะไร การเรียนรู้หาได้จากหลายแหล่ง ไม่ใช่การศึกษาจะผูกขาดเรื่องการจัดการความรู้ การศึกษาต้องปรับโฉมไปมากมายเรื่องข้อมูลข่าวสาร หรือ Information Technology อุดมศึกษาต้องทำเป็นลักษณะของ Active ไม่ใช่ Passive อย่างที่เคยเป็น

กระแสของประชาธิปไตยที่กำลังมาแรงทั่วโลก ซึ่งหมายถึงประชาชนมีสิทธิ์มีเสียงในกิจการทั้งหลาย โดยเฉพาะเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นกระแสสำคัญที่ทำให้การศึกษาเปลี่ยนโฉมเป็นที่ยอมรับว่าการศึกษาเป็นสิทธิ์ขั้นพื้นฐานที่ประชาชนของชาติควรจะได้รับ คนจนแค่นั้นก็ต้องได้รับการศึกษา เป็นสิทธิ์ที่รัฐต้องให้ แต่พอมาถึงอุดมศึกษา ซึ่งก็มีลักษณะต่างๆ กันทั่วโลก ในยุโรปรัฐธรรมนูญเขียนไว้ว่า อุดมศึกษาเป็นสิทธิ์ของประชาชนในยุโรปถ้านักเรียนจะเข้าอุดมศึกษาต้องได้เข้า และรัฐต้องจ่ายทั้งค่าเล่าเรียนและค่ากินอยู่ให้ด้วย ส่วนองค์การอนามัยโลกจะออกมาให้ลักษณะ Equity Based on Merit เป็นส่วนที่ว่าความเสมอภาคในโอกาสขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล ตรงนี้เป็นเป้าหมายของชาติ หมายความว่าถ้าเขามีความรู้ความสามารถถึงขั้นที่น่าจะได้เรียนอุดมศึกษาเขาควรได้เรียนถ้าไม่ได้เรียนหมายถึงประเทศขาดทุน คือไม่ได้ใช้ทรัพยากรตรงนั้นให้เกิดประโยชน์แก่ชาติ และยิ่งทรัพยากรที่เรามีอยู่ไปใช้กับคนที่สติปัญญาต่ำกว่าเราก็คือขาดทุน ส่วนนี้ลำบากเพราะมันขึ้นอยู่กับการกระจายการให้บริการ ยกตัวอย่างเช่นที่ศรีสะเกษ มีคนอยู่ 1 ล้านคน จบมัธยม 2 หมื่นกว่าคน แต่ถ้าใครอยากเรียนต่อต้องไปที่อุบล

ห่างไป 60 กิโลเมตร แน่แน่นอนว่าเด็กต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่ม เพราะฉะนั้นต้องมีภาระกระจายการศึกษาในส่วนภูมิภาค ที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการเมืองเสมอไป

กระแสโลกาภิวัตน์ ก็เป็นอีกกระแสที่ทำให้ความ เป็นชาติลดลง มีการดำเนินการต่างๆ ข้ามชาติมากขึ้น การตกลงเรื่องภาษีอากร ทำให้คนเดินทางข้ามประเทศ มากขึ้น มีการมองว่าอุดมศึกษาก็เป็นบริการ เป็น อุตสาหกรรมบริการอีกชนิด เป็นสินค้า ทำไมไม่ให้ รัฐบาลไทยทำการศึกษาให้เป็นสินค้าออกกับประเทศ ต่างๆ ที่เขาต้องการ หลายท่านอาจได้รับเชิญไปสถาน ทูตออสเตรเลีย เชิญไปพบกับ Trade-Mission ที่มา จากออสเตรเลียปรากฏว่าเจออธิการบดีมหาวิทยาลัย ต่างๆ เขามาขายสินค้า เพราะฉะนั้นคนไทยไปเรียนที่ ออสเตรเลีย แปลว่าเอาเงินตราต่างประเทศไปให้เขา สภาพัฒน์ฯ ของเรากำลังมองการศึกษาเป็นสินค้าเพื่อ ส่งออกได้หรือไม่ หมายความว่าคนอื่นเข้ามาเรียนใน ประเทศเรา เรามองว่าอุตสาหกรรมบริการคือการ ท่องเที่ยวอย่างเดียว เราน่าจะทำบริการด้านอื่นๆ ได้ด้วย สภาพัฒน์ฯ กำลังยกมาสองเรื่องคือ 1. การรักษา พยาบาล 2. การศึกษาคิดว่าจะทำเป็นสินค้าที่ส่งออก อย่างไร มีข้อดี ข้อเสียอะไร กระแสโลกาภิวัตน์จะทำให้ มีความหมายต่างๆ มากขึ้น

เรื่องต่อมาที่มีผลกระทบคือ ความเคลื่อนไหวซึ่ง จะมีปัญหาด้าน Standard เรื่องการเปรียบเทียบ เราจะ เทียบหลักสูตรอย่างไร ถ้าเราเปิดโอกาสให้เด็กที่เรียน ที่ประเทศอื่น มาเลเซีย สิงคโปร์ อเมริกา ญี่ปุ่น มาเรียนกับเรา 1 ปี เราจะได้ประโยชน์อย่างมากตรงนี้ มาตรฐานนานาชาติจึงไม่มีทางเลือกกลายเป็นกระแส โลกาภิวัตน์ อีกส่วนหนึ่งที่ต้องมาแน่ๆ คือ World of work หรือโลกของงาน เรามองว่าการศึกษาเป็นการ เตรียมคนเข้าทำงาน เรามองว่าการศึกษาเป็นส่วนแยก ออกมาเป็นอิสระ แต่เราไม่ได้สนใจโลกของงานจะเป็น อย่างไรก็ช่างมัน Unesco ยกเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่เพราะ ว่า Linkage ระหว่าง Higher Education กับ World of work จะเป็นเรื่องใหญ่ World of work จะเปลี่ยน

แปลงอย่างรวดเร็ว โรงงานเปิดแล้วก็ปิด แล้วก็เปลี่ยน เกิดปัญหาเพราะคนของเราออกไปไม่พร้อมรับกับการ เปลี่ยน บทบาทการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญ นอกจากนั้น Adaptability การปรับตัว ทำอย่างไรจึงสร้างคนไม่ให้อึดแอ้ง การศึกษาสร้างคนแข็งไม่ขยับไม่ปรับ ในอนาคต บทบาทสำคัญคือคนที่จบไปแล้วต้องมีคุณสมบัตินี้ เรื่อง Development หรือการพัฒนาอยู่เสมอก็เป็นเรื่องสำคัญ เราสร้างคนออกไปทำงาน ทำตามระบบ แต่ไม่มี Development Mentality ไม่มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น ส่วนนี้อาจมาแทนได้ในเรื่องของการใฝ่รู้ เราต้องเน้นให้เขา สามารถพัฒนาได้ ในโลกของงานจะมีการแข่งขันกัน ประเทศไทยตอนนี้กำลังมีปัญหาเศรษฐกิจอย่างรุนแรง เพราะฟองสบู่แตกเราต้องฟื้นตัว แต่บางคนก็ว่า Infrastructure เราไม่ดีพอที่จะฟื้น ยกตัวอย่างโทรศัพท์ ดิจิทัลมาแยะ เมื่อ 10 กว่าปีที่แล้ว โทรศัพท์มี Infrastructure ที่เลวมาก รองรับการพัฒนาไม่ได้ ตอนนั้นก็ ปรับตัวขึ้นมาด้วยการให้เสรี การศึกษาก็เช่นกัน อุดมศึกษาเป็น Infrastructure ที่ไม่รองรับการแข่งขันของเรา ในอนาคตตรงนี้เป็นบทบาทที่เราต้องจัดการ มีโปร-เฟสเซอร์ชาวเกาหลี ได้เล่างานอีเอสซึ่งต่างกับอีเอสสมัย โบราณ เรื่องกระทบกับเต่า กระทบไปนอนหลับ เต่า จึงชนะกระทบได้ เปรียบเทียบประเทศพัฒนาแล้วเป็น กระทบ ประเทศด้อยพัฒนาเป็นเต่า กระทบไม่ได้ ไปนอนหลับที่ตรงไหน แกรมกระทบยังทำขวากหนาม และหลุมพรางไว้ด้วย เพราะฉะนั้นเต่าไม่มีทางที่จะคลาน และไปชนะกระทบได้ ไม่มีทางเป็นไปได้นั่นคือนิทาน อีเอสสมัยใหม่ แต่เกาหลีว่าเต่าอาจชนะกระทบได้โดยที่ เต่าหดตัว หดขา หดหางเข้าไปในกระดองและพลิกตัว ตกหน้าผาไป ถ้าไม่ตายเสียก็อาจจะชนะ อันนี้มีปรัชญา ซ่อนอยู่น่าคิดมากกว่าเราต้องมองว่าเต่ามีลักษณะพิเศษ อย่างไร และลักษณะพิเศษอย่างไรของเราก่อนที่จะทำให้ ชนะได้ เราไม่ควรไปวิ่งตามเขาอย่างเดียว ยกตัวอย่าง อินเดีย เขารู้ตัวว่าไม่สามารถแข่งขันในเรื่อง Hardware ได้อินเดียตั้งศูนย์ใหม่ขึ้นมาเพื่อบอกว่าเอาคนมีสมอง ของอินเดียมาคิดไว้แล้วไปทำที่ศูนย์กลางเพื่อทำ Software ปรากฏว่า ตอนนี้นำฝรั่งได้จ้างอินเดียทำ Software

เพราะว่าค่าแรงถูกกว่ากันมาก แรงงานตรงนี้เป็นแรงงานสมองเพราะฉะนั้นนโยบายของชาติ จะทำ Hard Science สู้กับเขาโดยไม่มีส่วนของปัญญา ก็ไม่มีวันชนะ เหมือนกับปัญหาการจัดการอุดมศึกษาว่าทำอะไรจึงไปแข่งขันในทั่วโลกได้ มีนิทานอีกเรื่องคือ กระทั่งซึ่งเปรียบกับอเมริกาว่ามีพลังวิ่งไปที่ต่างๆ เหมือนความรู้ที่มีอยู่มากมาย เป็นพลังของโลก แต่ญี่ปุ่นเก่งกว่าอเมริกาเพราะเป็นหนูที่เกาะอยู่บนหัวกระทั่ง กระทั่งไปไหนหนูก็ไป พอกระทั่งหยุดหนูก็วิ่งไปต่อ ยกตัวอย่าง คาราโอเกะ แปลว่า All Except One เป็น เทคโนโลยีในอเมริกา เกิดขึ้นสำหรับสอนฝึกดนตรี มีวงดนตรีเล่นยกเว้นหนึ่งที่ต้องการจะฝึก ญี่ปุ่นก็เอามาพัฒนาเพราะชาวบ้านชอบร้องเพลง คนอยากให้เพลงเพราะเลยต้องกำกับจังหวะออกมาเป็นคำๆ ทอดเสียงตามมันก็เพราะ เอเสียงแหลมเสียงทุ้มใส่เข้าไป คาราโอเกะของญี่ปุ่นก็ตีตลาดทั่วโลกรวมทั้งอเมริกา เป็น Hi-tech จริงๆ เกาหลีใช้คำว่า Hi-touch เขาบอกว่าจะเป็นฝั่งที่เกาะบนหัวหนูอีกที เขายกตัวอย่างว่าแม่บ้านต้องดูบ้านหรือดูตู้เย็นพรม แต่เหนื่อยมากเลยเอาเครื่องดูตู้เย็นมาต่อกับ Remote Control แล้วแม่บ้านก็นั่งอยู่กับทีวีวิธีการเหมือนตุ๊กตาพอชนฝาก็กลับเอง ก็เลยประดิษฐ์เครื่องมา ขายดีเป็นเทน้ำเทท่า เรื่องของ Hi-tech ไม่ใช่ตัวทฤษฎี แต่ทำให้ก้าวไปอีกขั้น ให้เป็น Higher-tech ในประเทศไทยต้องสร้างคนที่จะทำ Hi-tech หรือ Hi-touch แต่ปัญหาคือ เราจะเป็หนูเกาะกระทั่งแต่กระทั่งสะบัดหัวเหยียบหนูตายนั่นคือสภาพ ฉะนั้นการศึกษาจึงมีส่วนช่วยให้เราอยู่ใน World of work พร้อมๆ กับ Adapt ได้

แนวโน้มอีกอันคือวิทยาการมันเปลี่ยนไป เมื่อ 30-40 ปีก่อนเราสอนอะไรก็สามารถนำไปใช้ได้ตลอดชีวิต การศึกษาแบบเดิม ทำให้เราท่องจำ เราใช้คำว่า การผลิตบัณฑิตคือเอาคนปั๊มๆ ออกไปเหมือนโรงงาน เราใช้คำว่าถ่ายทอดความรู้ คำเหล่านั้นถึงจุดก็จะใช้ไม่ได้ เพราะความรู้เพิ่มอย่างรวดเร็ว มีคนประเมินคุณค่าความรู้ที่มีอยู่ในวารสารต่างๆ ปรากฏว่าองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใน 20 ปีที่แล้วมันเท่ากับองค์ความรู้ตั้งแต่สร้าง

โลกมาถึง 20 ปีก่อน มีเพิ่มขึ้น 1 เท่าตัว ถ้าเรามองไม่เห็นอนาคต ทำ Exponential curve ถ้าตาม Curve ก็จะไม่ถึง 5 ปีด้วยซ้ำ จะเพิ่มอีก 1 เท่าตัว เพราะฉะนั้นคนที่จบไปเป็นบัณฑิตตอนนี้ อีก 5 ปีความรู้จะเหลือเพียงครึ่งเดียว เขาจึงไม่อาจเป็นผู้รู้ได้ ความรู้ที่ไม่ทันสมัยก็เหมือนกับไม่รู้ตรงนี้จะเข้ามามีผลกระทบต่อการศึกษของเรา เราต้องสร้างความสามารถในการหาความรู้เพิ่มเติม หาความรู้ทางหนังสือ ทางคอมพิวเตอร์ แต่มีความสามารถอยู่เฉยๆ ไม่พอ ผมสอนนิสิตแพทย์จะบอกให้ทุกคนทำงานหนัก แต่ถ้าทำงานหนักแค่นั้นก็ตามคุณต้องอ่านหนังสือ ถ้าไม่อ่านก็เสร็จความสามารถต้องมีแต่ต้องมีนิสัยรักการอ่าน นิสัยการหาความรู้เพิ่มเติม โพรเฟสเซอร์จาก Harvard University บอกว่ากำลังปรับหลักสูตรแพทยศาสตร์ ให้เน้นเรื่อง Attitude ถ้า Attitude ดี มันก็สามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้ สามารถไปหา Skill ต่อได้ แต่เดิมเราเคยบอกว่า Attitude เป็นสิ่งที่ไม่รู้จะสร้างได้อย่างไร ในอนาคตเราต้องกลับหัวเป็นหางสร้าง Attitude ในเรื่องของความสามารถความรู้มีมาอย่างรวดเร็ว มีทั้งของจริงและไม่จริงเห็นได้ชัดว่าคนในสังคมถูกหลอก เช่นบอกว่าฉันเป็นประชาธิปไตยประชาชนให้อำนาจมาทั้งๆ ที่ฉันซื้อเสียงมา

มีการประชุมที่โตเกียว The Regional Congress of Higher Education มีแนวความคิดที่น่าสนใจว่าความรู้มี Life cycle ของมันเกิดได้ก็ตายได้ ถ้าไม่ได้ใช้ ลูกศิษย์ของเราไปเรียนต่างประเทศ เรียนปริญญาโท ปริญญาเอกที่เมืองนอก เขาบอกที่อาจารย์สอนมาจากเมืองไทยที่นี้เขาเลิกไป 10 ปีแล้ว เราต้องค้นหาศาสตร์ของการสร้างความรู้ ผมไม่ได้ใช้คำวิจัย เพราะศาสตร์การสร้างความรู้มีหลายๆ ด้าน การนำความรู้มาจากต่างประเทศ การนำความรู้เข้าจากนอกวงการ การใช้ประสบการณ์เป็นแหล่งความรู้ รวมไปถึงการวิจัย จึงมีการเปลี่ยนแปลงการวิจัยของเก่าใช้ไม่ได้เพราะวิธีมันเปลี่ยนไป ต้องมีการจัดกระบวนการความรู้กระบวนการวิจัยถ้าทำมาไม่ถูกก็แปลว่าความรู้นั้นใช้การไม่ได้ มีรายงานอยู่ในวารสารเยอะแยะที่ควรโยนทิ้งตระกร้า

เราจะต้องรู้ศาสตร์ของการสร้างความรู้ เราจะไม่รู้เท่าทันความรู้ถ้าเราไม่รู้วิธีการวิจัย เราจะไม่รู้วิธีการวิจัยถ้าเราไม่ลงมือทำเอง เพราะฉะนั้นบทบาทของการวิจัยในฐานะเครื่องมือการศึกษาจะสำคัญมาก ตอนนั้นก็ทราบกันดีว่าองค์ความรู้มันมากมายล้นไปหมดจนเราไม่รู้จะจัดการอย่างไร เพราะฉะนั้นเรื่องคอมพิวเตอร์ก็ดี เรื่องของเทเลคอมมิวนิเคชันก็ดี คือเรื่องของศาสตร์การสร้างผู้รู้ตอนนี้เรื่อง Education of Philosophy มันก้าวหน้าไปมากมาย เรารู้ว่าอะไรได้ประโยชน์ อะไรไม่ได้ประโยชน์ เลคเชอร์ 50 นาที มีข้อมูลชัดเจนว่าเด็กได้ไปอย่างมาก 10 กว่านาที ลักษณะการถ่ายทอดความรู้ให้จดเลคเชอร์ไปไม่มีความหมาย วิธีการกระบวนการอื่นไม่ได้ เช่นไปอ่านเองในห้องสมุด เคยบอกกับอาจารย์ว่าอัดเทปไว้ได้ไหม แล้วถ้าเด็กไม่อยากเข้าเรียน และไปดูในห้องสมุดให้เกิดความรู้แค่นั้นพอ ถ้าเด็กอยากดู 10 เทียวกว่า ทำไมดูไม่ได้ ทำไมจะต้องมานั่งเวลา 6 โมงเช้า 7 โมงเช้า 8 โมงเช้า และถ้ารอดิตแปลว่าหาความรู้ไม่ได้อีกแล้ว ยุคปัจจุบันการศึกษาคงไม่ใช่เลคเชอร์อย่างเดียว เราจะจัดการศึกษาของเราอย่างไร ศาสตร์การสร้างความรู้รวมถึงการสอบ Comprehensive Examination การสอบคือ การดึกเขียนหนังสือไม่เป็น บทบาทการสอบมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียนอย่างมากมาย นักศึกษาแพทย์สอบทั้งที่จุฬา ชลบุรี จันทบุรี ต้องมีสอบ Comprehensive Examination คนสอบมากต้องเป็นปรนัย ดึก ๆ ๆ ทำให้นักเรียนต้องติว ทุกคนต้องติวเพื่อไปสอบ นิสิตแพทย์เลยไม่ขึ้นดูคนไข้เพราะไปนั่งติว พอเราเปลี่ยนเป็น Objective Structure Examination ทำเป็นสถานี แต่ละสถานีมีฟิล์มเอกซเรย์ เป็นของจริง จากประวัติคนไข้ และคุณจะต้องตัดสินใจอย่างไร ถ้านักศึกษาไม่ขึ้นดูคนไข้เขาก็ไม่มีทางที่จะสอบได้ก็เปลี่ยนพฤติกรรมให้ขึ้นดูคนไข้ บทบาทของการสอบเหมือนว่าเรียนให้จบแล้วสอบ ๆ ออกไปให้ติดกลุ่มเป็นอันใช้ได้ เมื่อตอนเกิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพระบรมราชโองการคือให้การศึกษา และเพื่อให้ปริญญา การให้ปริญญาคือ การรับรองต่อสาธารณชนว่า คน ๆ นั้นได้มี

ความรู้ความสามารถ มีพฤติกรรมแค่ไหน ถึงระดับที่เรารับรองได้ปริญญาจึงไม่ได้สอน ๆ ให้จบ แต่เป็นการรับรองอีกชนิดหนึ่ง

ส่วนสุดท้ายคือ Higher Education System เมื่อแนวโน้มเป็นแบบนี้ ระบบอุดมศึกษาทั้งระบบควรเป็นอย่างไร คำแรกคือ Diversity คือความหลากหลาย ทบวงๆ ออกกฎมาระเบียบเดียวกัน ทำให้ทุกคนเหมือนกันท่านดูแลสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และท่านก็บอกว่าต้องมีมาตรฐานเดียวกัน มีระบบเหมือนกัน แปลว่าทุกคนไม่หลากหลาย ทุกคนเหมือนกัน จึงจะไม่สามารถรองรับอนาคตได้ ผมยกตัวอย่างมหาวิทยาลัย มีหลายหลากเช่น แบบ Comprehensive กับ Specialize มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เดิมเป็น Specialize ในทางสังคมศาสตร์ ตอนนี้อาแพทยศาสตร์ เอาวิศวะเข้าไปให้กลายเป็น Comprehensive จึงมีข้อดี ข้อเสีย มหาวิทยาลัยมหิดลกำลังเอาวิศวะ เอาสังคมศาสตร์ใส่เข้าไป ซึ่งแต่เดิมคือเรื่อง Health เขามีความสามารถพิเศษตรงนั้น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบังกำลังเอาสังคมศาสตร์ใส่เข้าไป มันเป็นทางถูกหรือ มันอาจเป็นทางถูก ไปดูประเทศจีนเขายังเป็น Specialize University ทั้งนี้ เขาล้าหลังกว่าเราไปจริงๆ ว่าท่านต้องการอะไร เราเป็นอย่างนั้นทำไม อันนั้นเป็นสภาพและตามสภาพองค์ความรู้ ไม่มีใครที่จะรู้ได้ทั้งหมด ไม่มีใครเป็นเอกได้หมดทุกอย่าง ต้องเลือกต้องรู้ว่าตัวเองจะไปตรงไหน มีกำลังอยู่ตรงไหน

มหาวิทยาลัยในอังกฤษจะมุ่งสร้างผู้ดีสร้าง Gentleman เพราะฉะนั้นใครเข้ามหาวิทยาลัยจะเน้นเรื่องบุคลิกภาพ เข้า Oxford Cambridge ทานข้าวต้องใส่ Gown ลงไปกินข้าว ที่ออสเตรเลีย เมลเบิร์น วันอาทิตย์นักเรียนต้องใส่ Gown ไปทานอาหารอย่าง Formal ทำให้เด็กมีพฤติกรรมอีกอย่างมีบุคลิกอีกอย่าง ที่ฝรั่งเศสก็จะเป็น Professional School เพราะฉะนั้นจะมีองค์ความรู้ทั้งปรัชญา ทั้งเรื่องจริยธรรมของแต่ละรัฐที่เยอรมันจะเน้นการสร้างองค์ความรู้ เน้นความเป็นเลิศทางความรู้เพราะฉะนั้นคุณต้องทำวิจัยจนคุณค้นอะไร

ขึ้นมาได้ แล้วคุณจึงจบ คุณไปเรียนอย่างไรช่างมัน คุณจะเป็นนักวิชาชีพดีไม่ดีแค่นั้น คุณจะมีพฤติกรรมอย่างไร ฉันไม่เกี่ยวแต่ขอให้ความรู้มีปัญญา อเมริกา เอาทั้ง 3 ประเทศไปรวมกัน และมีลักษณะพิเศษคือ Community University คือ มหาวิทยาลัยมีสัมพันธ์กับสังคมกับชุมชน ในเมืองไทยหน้าที่มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ในการสอนการวิจัย การบริการทางวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม นักวิชาการมีฐานะอันหนึ่งในสังคม มีจุดยืน ถ้าเรายืนอยู่ดีมันช่วยสังคม มีหน้าที่บอกว่าอะไรดีอะไรไม่ดี เวลาเขามีปัญหา เขาไม่รู้จักเชื่อใคร หันมาหาหนักวิชาการ หันมาหาสถาบันอุดมศึกษาว่าอย่างไร และหันมาเชื่อ เรามีหน้าที่ที่จะเกี่ยวข้องกับชุมชนที่สถาบันนั้นตั้งอยู่ เมื่อเป็นอย่างนี้มหาวิทยาลัยในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นสถาบันอุดมศึกษา ราชภัฏ ราชชมงคลที่จะให้ปริญญา ต้องมีความหลากหลาย มีลักษณะต่างกัน อย่าบอกว่าใครดีกว่าใคร อย่าไปบอกว่าคุณไม่ดี เพราะแต่ละคนจะมีบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ กัน ต้องมีเป้าหมายที่แตกต่างกัน มหาวิทยาลัยต้องวางเป้าหมายว่าตัวเองจะเป็นอะไร

นอกจากนั้นยังมีคำว่า Reform และ Re-Engineering Reform คือ การเปลี่ยนรูปร่าง เปลี่ยนระบบทั้งหลาย รูปร่างตอนนี้ก็มีทบวงฯ มีสถาบันอุดม

ศึกษาเอกชนเป็นกลุ่ม มีของรัฐสังกัดอะไรก็ว่าไป ทบวงฯ คงมีหน้าที่ต้องมา Review กันใหม่ว่าแต่ละอันทำหน้าที่อย่างไร Structure อย่างนี้เหมาะหรือไม่ยกตัวอย่าง ความแตกต่างของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐกับของเอกชน ผมพูดกับชาวจุฬาฯ ได้รับการผูกขาด ได้การปกป้อง ไม่ต้องแข่งขันกับใคร ต่อไปไม่ได้แล้วไม่มีทางอยู่ได้ เช่นตอนนี้รัฐบาลให้เงินกู้แก่เด็กมาเรียนสถาบันเอกชน คือสนับสนุนเอกชน เพียงแต่มันยังเล็กน้อย แต่แนวโน้มจะเปิดช่องมากขึ้น เพราะฉะนั้น การเรียนทั้งหลายก็ดี การสอบก็ดี การคัดเลือกของเรา ต้องทำ Process Re-Engineering คือรีอระบบสร้างระบบใหม่จึงจะสู้กับอนาคตได้ ผมขอขอบคุณที่มีโอกาสได้มาคุยกันเพราะผมรู้ว่าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีบทบาทอย่างมาก ในเรื่องการพัฒนาอุดมศึกษาของชาติ ในอนาคตท่านทั้งหลายมีข้อได้เปรียบในส่วนที่มีความคล่องตัวในการจัดการ มีส่วนที่สามารถระดมหลาย ๆ อย่างมาได้ แต่ก็มีข้อจำกัดมากมายมหาศาล เราต้องจัดการแก้ไขข้อจำกัดต่าง ๆ ทำบทบาทให้ได้เป็นทางออกของประเทศ มิฉะนั้นฟองสบู่ที่กำลังแตกอยู่คงไม่พิน พวกเรามีส่วนในการพัฒนาระบบอุดมศึกษาของชาติ และมีตรงตามสิ่งที่ฟังจะเป็นมากขึ้น ขอขอบคุณครับ

23 23 DECEMBER 2000 9-16 January 1999

มหิดล วิทยาลัย

กีฬามหาวิทยาลัย

“ธามาสายเกมส์”

9-16 ม.ค. 41

PROJECT THA/96/P02
HIV/AIDS Prevention and Care for Youths and Adults in Thailand
UNFPA/DTEC/MUA

ความนำ

AIDS เป็นโรคร้ายที่ป้องกันได้ การป้องกันจะเกิดผลเฉพาะตัวผู้รู้และรู้จักละเว้นพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV อย่างเสมอต้นเสมอปลาย การสอนว่าพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อมีอะไรบ้างนั้นทำได้ไม่ยาก แต่การอบรมให้รับรู้และใช้ถือปฏิบัติหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทั้งปวงโดยเคร่งครัดและรู้จักสาเหตุด้วยการถือปฏิบัติแต่พฤติกรรมที่ปลอดภัยโดยไม่บกพร่องนั้น ทำได้ยาก

การป้องกันเอดส์จึงไม่ยาก แต่การป้องกันคนมิให้หลงและหลวมตัวติดเชื้อ HIV นั้น ยาก

การป้องกันเอดส์ต้องอาศัยการศึกษาที่ให้ความรู้ชัดเจน ผนวกด้วยการฝึกอบรมที่กระตุ้นให้เกิดความตระหนักและใส่ใจที่จะปกป้องตนเองและป้องกันผู้อื่น และปลูกฝังให้เกิดความเข้าใจอย่างมั่นคงว่า การพลั้งเผลอในด้านพฤติกรรมแม้หนเดียวก็เพียงพอแล้วที่จะได้รับเชื้อ HIV โอกาสแก้ตัวไม่มี โอกาสรักษาให้หายยังไม่ปรากฏชัดแม้งานวิจัยการแพทย์จะได้ทุ่มเทเป็นอย่างมากแล้ว

ฉะนั้น การให้การศึกษ ให้ความรู้เรื่อง HIV/AIDS ในลักษณะจำได้ สอบผ่านได้ และได้คะแนนความจำดี จึงจะยังไม่เกิดผลต่อการปลูกฝังนิสัยให้รู้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง จำเป็นที่จะต้องใช้การศึกษาควบคู่การฝึกอบรมเพื่อปลูกฝังให้ทุกคน ทั้งเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ ทั้งในเมืองและในชนบทได้รู้ละเว้นจากพฤติกรรมเสี่ยงทั้งปวงโดยเคร่งครัดชั่วชีวิต จึงจะมีผลช่วยยับยั้งการแพร่กระจายของเชื้อ HIV ได้

วิธีการให้ความรู้ควบคู่กับการฝึกอบรมจึงจะเป็นกุญแจสำคัญในการป้องกันเยาวชนมิให้ติดเชื้อ HIV และช่วยควบคุมการแพร่กระจายของโรคให้ได้ผลตามแผนงานป้องกันและแก้ไขโรคเอดส์ของประเทศ ส่วนผู้ที่พลาดพลั้งติดเชื้อ HIV แล้ว แม้ในทางการแพทย์

วิจัยจะได้ค้นพบยาช่วยชะลอและบรรเทาความทรมาณทางร่างกาย และความเจ็บปวดทางจิตใจได้ระยะหนึ่ง ก่อนอาการ AIDS จะสำแดง และคุกคามร่างกายให้หมดสภาพไปก็ตาม วิธีปฏิบัติตนและวิธีการดูแลโดยครอบครัวและชุมชนให้ถูกต้องนั้นมีความจำเป็นและจะช่วยแบ่งเบาภารกิจอันหนักของบุคลากรทางแพทย์และพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งจะช่วยบำรุงขวัญและกำลังใจของผู้ติดเชื้อและผู้ป่วยให้ดำรงชีวิตที่เหลืออยู่อย่างมีคุณภาพชีวิตดีพอสมควรได้ตามกรณี ความรู้และความเอื้ออาทรของครอบครัวและชุมชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการช่วยเหลือดูแลผู้ติดเชื้อและผู้ป่วย ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากกว่าที่หลาย ๆ คนจะยินยอมรับรู้

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาวิธีการและมาตรการต่าง ๆ สำหรับให้ความรู้และสร้างความตระหนักทั้งการป้องกันการติดเชื้อและการดูแลผู้ป่วยให้เหมาะสมแก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ ที่ยังต้องเสี่ยงต่อโรคนี้โดยต่อเนื่อง

โครงการ

โครงการ THA/96/P02 - HIV/AIDS Prevention and Care for Youths and Adults in Thailand เป็นโครงการศึกษาวิจัยที่ได้รับเงินสนับสนุนจาก UNFPA (กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ) ด้วยการสนับสนุนของกรมวิเทศสหการ (DTEC) มีทบวงมหาวิทยาลัย (MUA) เป็นผู้ดำเนินการโดยวิธีมอบหมายให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวม 5 หน่วย เป็นผู้ทำการศึกษวิจัย เพื่อพัฒนามาตรการดังกล่าวข้างต้น

งานศึกษาพัฒนาได้แบ่งออกเป็น 8 โครงการย่อยดังต่อไปนี้

1) การฝึกอบรมนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงชายอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2) การให้การศึกษาเรื่องเอดส์แก่นักเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาและเยาวชน อำเภอเมืองและอำเภอ โกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยศูนย์ประสานงาน การป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3) การฝึกอบรมสมาชิกเยาวชน แม่บ้าน และ พ่อบ้านในชุมชนแออัด โดยเขตพระนครของกรุงเทพมหานคร

4) การให้การศึกษาเรื่องเอดส์และอนามัยเจริญพันธุ์แก่นักเรียนมัธยมศึกษาหญิงชาย 10 โรงเรียน กรุงเทพมหานคร โดยสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน

5) การให้คำปรึกษาและบริการสังคมแก่ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วย อำเภอสารภี และอำเภอแมริม จังหวัด เชียงใหม่ โดยคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

6) การสร้างต้นแบบเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ ป่วย อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยศูนย์ประ- สาณงานการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น

7) การสร้างเครือข่ายนักศึกษา 18 มหาวิทยาลัย เพื่อการป้องกันโรคเอดส์ในสี่ภาคของประเทศ โดย สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย

8) การเพิ่มศักยภาพ องค์กรเอกชนและชุมชน เพื่อการวางแผนและดำเนินกิจกรรมป้องกันการติดเชื้อ โดยมุ่งเป้าที่นักเรียนและเยาวชนใน 18 จังหวัดภาคเหนือ โดยสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน

งานศึกษาพัฒนาทั้ง 8 โครงการย่อยมุ่งเป้าไปยัง กลุ่มเสี่ยงที่สำคัญ 4 กลุ่มภายใต้สภาวะแวดล้อมต่าง ๆ กัน คือ

- กลุ่มนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
- กลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนและนักศึกษา นอกโรงเรียน
- กลุ่มนิสิตนักศึกษาอุดมศึกษา
- กลุ่มสมาชิกชุมชนเมืองและชุมชนชนบท

งานโครงการนี้เป็นการสานต่อจากงานศึกษาวิจัย ที่ได้ดำเนินการสิ้นสุดก่อนหน้านี้คืองานโครงการTHA/ 93/004 - HIV/AIDS Prevention and Care สนับสนุนโดย UNDP, DTEC และ MUA (1994- 1996) ซึ่งได้ศึกษาหารูปแบบต่างๆ สำหรับสร้างและ

ใช้กลไกในชุมชนและองค์กรต่างๆ ระดับชุมชน เพื่อ ช่วยกิจกรรมป้องกันการแพร่เชื้อและกิจกรรมดูแลผู้ ป่วยเอดส์ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัย ขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามลำดับ

งานโครงการก่อนนี้ คือ โครงการ THA/93/004 ได้สร้างความหวังในการใช้สถานศึกษากลุ่มอาชีพและ ชุมชน เป็นฐานสำคัญสำหรับกิจกรรมป้องกันการแพร่ เชื้อ HIV และการดูแลผู้ป่วยเอดส์งานโครงการนี้คือ โครงการ THA/96/P02 ได้มุ่งพัฒนาวิธีการให้ความรู้ โดยการสอน ฝึกอบรมและแนะนำกลุ่มเป้าหมายหลัก ดังกล่าว เพื่อเพิ่มศักยภาพในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเอดส์ในระดับบุคคลครอบครัวและชุมชน อันเป็น ส่วนของยุทธศาสตร์ที่แผนป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ แห่งชาติได้กำหนด

การดำเนินการโดยสรุป

โครงการนี้ได้ดำเนินการตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2539 และจะเสร็จสิ้นโครงการโดยสมบูรณ์ในเดือน ธันวาคม 2540 รวมเวลา 19 เดือน บางโครงการย่อย ใช้เวลาดำเนินการ 6-12 เดือน รายงานการดำเนินการ ของแต่ละโครงการย่อยจะปรากฏในเอกสารแยกต่างหาก

1. การฝึกอบรมนักเรียนมัธยมศึกษาหญิงชาย โรงเรียน สารภีพิทยาคม อำเภอสารภี จังหวัด เชียงใหม่ คณะผู้วิจัยได้ทำงานร่วมกับผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์และครู และนักเรียนชั้นมัธยม ปีที่ 1-6 ใช้เวลา 19 เดือน งานหลักโดยสังเขป ได้แก่:

1) ได้พัฒนาหลักสูตรและปรับใช้วิธีการสอนและ ฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม ฝึกครูแกนนำ 60 คน ให้ สามารถใช้เพื่อการสอนและฝึกอบรมนักเรียนให้ได้ ความรู้เรื่อง HIV/AIDS และเรื่องทักษะชีวิตที่จะช่วย ลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV

2) ได้พัฒนาคู่มือครู คู่มือการดำเนินกิจกรรม ป้องกันการติดเชื้อ และสื่อประกอบการสอนและฝึ กอบรม

3) ได้ฝึกอบรมนักเรียนแกนนำ ชั้นมัธยมศึกษา 1-6 จำนวน 60 คน เรื่องความรู้และการถ่ายทอด

ทักษะชีวิตที่จะช่วยป้องกันการติดเชื้อ และแนวทางดำเนินกิจกรรมรูปแบบต่างๆ เพื่อช่วยป้องกันเพื่อนให้ปลอดภัย

- 4) ได้สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มนักเรียนคิดทำแผน และดำเนินการ
- 5) ได้ติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินผล

บทเรียนที่ได้รับ (บางส่วน)

1) โรงเรียนสารภีพิทยาคมเป็นโรงเรียนนำร่องเพื่อพัฒนาระบบโรงเรียนของภาค ผู้บริหารและคณะครูอาจารย์เข้าใจปัญหาเอ็ดส์และตระหนักว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยแก้ไขปัญหานี้ จึงได้ให้ความสนใจร่วมมือนำในการศึกษาวิจัยอย่างเต็มที่

2) ครูแกนนำสามารถปรับใช้วิธีการสอนและฝึกอบรมแบบนักเรียนมีส่วนร่วมในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ HIV/AIDS และทักษะชีวิตในการป้องกันลดพฤติกรรมเสี่ยง อีกทั้งสามารถปรับใช้วิธีการนี้เพื่อการสอนเนื้อหาสาระวิชาอื่น และเพื่อการสอดแทรกความรู้เรื่อง HIV/AIDS ในวิชาต่างๆ

3. ครูแกนนำสามารถขยายผลโดยการอบรมแนะนำเพื่อนครูอาจารย์ในโรงเรียน

4) การขยายผลได้ข้ามไปโรงเรียนอื่นในเขตการศึกษาด้วย ในกรณีที่ผู้บริหารและคณะครูอาจารย์ โรงเรียนนั้นๆ มีวิสัยทัศน์ในเชิงพัฒนา

5) กิจกรรมของนักเรียนมีส่วนช่วยสร้างความสนใจแก่ผู้ปกครองด้วยอีกทางหนึ่ง

2. การให้การศึกษารื่องเอ็ดส์แก่นักเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และเยาวชน อำเภอเมือง และอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม คณะผู้วิจัยได้ทำงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข คณะครูอาจารย์อาสาสมัคร และนักเรียนและเยาวชน ใช้เวลา 19 เดือน งานหลักโดยสังเขปได้แก่:

- 1) ได้พัฒนาหลักสูตรและปรับใช้วิธีการสอนและ

ฝึกอบรมแบบสลับกิจกรรมกลุ่มร่วมคิด เพื่อการฝึกอบรมวิทยากร รวม 105 คน (เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครูอาจารย์ในระบบโรงเรียนประถมและมัธยม ครูอาจารย์จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และผู้ติดเชื้อที่อาสาสมัคร) เน้นการให้ความรู้และฝึกทักษะชีวิตที่จำเป็นเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV

2) ได้พัฒนาคู่มือและสื่อเพื่อใช้ในการฝึกอบรมและสร้างวิถีทัศน์สำหรับใช้ในการฝึกวิทยากรต่อไป

3) ได้นำคณะวิทยากร 72 คน ไปดูงาน ณ สถานดูแลและพยาบาลผู้ป่วยเอ็ดส์ อีก 7 คน ไปดูงานชุมชนสงเคราะห์แก่ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอ็ดส์ และใช้ประสบการณ์นี้มาร่วมทำแผนการอบรมนักเรียน และเยาวชนพร้อมกับคณะผู้วิจัย

4) ได้ฝึกอบรมนักเรียนประถมศึกษา 335 คน (5 โรงเรียน) นักเรียนมัธยมศึกษา 604 คน (5 โรงเรียน) นักศึกษานอกโรงเรียน 398 คน (ระดับมัธยมต้นและปลาย) และเยาวชนนอกโรงเรียน 203 คน (2 อำเภอ)

5) ได้ติดตามแนะนำและประเมินกิจกรรมของนักเรียน

6) ได้จัดนิทรรศการของนักเรียนและเยาวชนผู้ผ่านการฝึกอบรม เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่กิจกรรมและชักจูงความสนใจจากโรงเรียนอื่นๆ

บทเรียนที่ได้รับ (บางส่วน)

1) วิสัยทัศน์และความตระหนักในปัญหาเอ็ดส์ของผู้บริหารโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและศูนย์การสาธารณสุขท้องถิ่น เป็นปัจจัยสำคัญต่อการได้มาซึ่งผู้อาสาสมัครเป็นวิทยากร และความสำเร็จของการฝึกอบรมตามแผนปฏิบัติการ ยังมีโรงเรียนที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการอีกหลายโรงเรียน ซึ่งทางโครงการมีข้อจำกัดไม่อาจรับเข้ามาในโครงการนี้ได้ เจตนาดังกล่าวให้ความหวังว่าการขยายผลต่อไปมีโอกาสกระทำได้สูง

2) ในแต่ละโรงเรียน ผู้บริหารเป็นผู้เลือกนักเรียนชั้นประถมปีที่ 5 หรือมัธยมปีที่ 5 โดยเลือกทั้งห้องเรียนเพื่อเข้ารับการอบรม ผู้ได้รับการอบรมแล้วจึงจะมีโอกาสศึกษาอยู่ในโรงเรียนนั้นๆ อีก 1 ปี ซึ่งน่าจะช่วยเสริมการขยายผลภายในโรงเรียน และในแต่ละโรงเรียนก็มี

นักเรียนที่ประสงค์จะได้เข้ารับการอบรมมากกว่ากำหนด

3) แต่ละโรงเรียน (รวมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน) ที่เข้าร่วมโครงการจะมีวิทยากรของตนจำนวนหนึ่ง และมีวิทยากรซึ่งมาจากหน่วยงานสาธารณสุขที่ขอความร่วมมือได้อีกจำนวนหนึ่ง และได้รับคู่มือและสื่อการฝึกอบรม รวมทั้งวิทยากรช่วยฝึกวิทยากร ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถที่จะดำเนินการฝึกอบรมนักเรียนได้โดยต่อเนื่องเมื่อหาปัจจัยสนับสนุนได้

4) นักเรียนที่ได้รับการอบรมแล้ว ปรากฏว่ามีอยู่จำนวนหนึ่งที่มีความสามารถสูงพอที่จะทำหน้าที่วิทยากรแนะนำเพื่อนได้ดี สมควรหาช่องทางพัฒนาในส่วนนี้จะส่งผลเสริมงานในระดับอุดมศึกษา

5) โรงเรียนที่มีได้อยู่ในโครงการแต่มีความสนใจน่าจะมัลโลกให้ได้รับประโยชน์จากวิทยากรที่ผ่านการฝึกตามโครงการนี้ และใช้ประโยชน์จากเอกสารคู่มือและสื่อต่างๆ จากวิทยากรสำหรับฝึกวิทยากรเพื่อสร้างวิทยากรของตนเองได้

6) นักเรียนที่เข้ารับการอบรมพอใจที่ได้รับเลี้ยงอาหารกลางวันและขนมในวันอบรม นอกเหนือจากความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ

3. การฝึกอบรมสมาชิกเยาวชน แม่บ้านและพ่อบ้านในชุมชนแออัด โดยเขตพระนคร ของกรุงเทพมหานคร ใช้เวลา 6 เดือน งานหลักโดยสังเขปได้แก่:

1) ได้ปรับใช้วิธีการฝึกอบรมให้ผู้เข้าอบรมมีส่วนร่วมแบบ A-I-C คือ สร้างความเข้าใจในปัญหาหาความสนใจร่วมกัน และช่วยกันสร้างแนวทาง/วิธีการควบคุมแก้ไขปัญหา คือ ปัญหา HIV/AIDS ยาเสพติด และปัญหาอื่นๆ ของชุมชนแออัด ซึ่งมีส่วนชักนำปัญหาเอดส์เข้าสู่ชุมชน

2) ได้ฝึกอบรมอาสาจากชุมชนแออัด 7 แห่ง สมาชิกรวม 153 คน แยกเป็นนักเรียนนักศึกษาและเยาวชน 30 คน แม่บ้าน 42 คน พ่อบ้าน 36 คน และเจ้าหน้าที่อีก 45 คน

3) ผู้รับการอบรมได้พิจารณาแยกแยะปัญหาของชุมชนแล้วร่วมกันคิดหาแนวทาง/วิธีการควบคุม

แก้ไข แล้วร่วมกันปรึกษาหาข้อยุติว่าชุมชนนั้นๆ ควรจะทำโครงการใดบ้าง ทำอย่างไร ใครทำอะไร เมื่อใด โครงการที่คิดและยอมรับร่วมกันนั้นมีหลายจุดประสงค์ ได้แก่ การให้ความรู้แก่เพื่อนบ้าน การช่วยป้องกัน การช่วยดูแล ตลอดจนการหาทุนมาดำเนินการ

4) เขตพระนครได้ช่วยสนับสนุนบางโครงการที่กระทำได้ ช่วยเป็นที่เลี้ยง และติดตามดูแลประเมินผลการทำงานเป็นส่วนของงานปกติของเจ้าหน้าที่เขต

บทเรียนที่ได้รับ (บางส่วน)

1) สมาชิกชุมชนแออัดที่ให้ความสนใจมาร่วมฝึกอบรม ร่วมคิด มีอายุตั้งแต่ 14-70 ปี ทุกคนได้แสดงความคิดและแสดงความรับผิดชอบต่อปัญหาสังคมร่วมกัน โอกาสจึงเป็นปัจจัยสำคัญแก่สมาชิกชุมชน

2) การดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ที่ตกลงกันได้พบข้อจำกัดอย่างมากหลายข้อ ทั้งด้านเวลาของสมาชิก กำลังทรัพย์ และข้อจำกัดโอกาสอื่นๆ อันเป็นลักษณะเฉพาะของชุมชน

3) กิจกรรมของชุมชนต้องพึ่งพาเจ้าหน้าที่ของเขตและของรัฐ ทั้งในฐานะผู้คุ้มกันและในฐานะผู้ร่วมคิดร่วมแก้ไขปัญหา

4) การสนับสนุนจากภายนอกชุมชนทั้งด้านนโยบาย คือ สภาพเขตและสภาพทม. และด้านทุนจากองค์กรต่างๆ และภาคเอกชน จะเสริมงานสร้างสรรค์ที่สมาชิกชุมชนปรารถนาจะทำให้เกิดเป็นรูปธรรมมีประโยชน์ต่อส่วนรวมมากขึ้น

4. การให้การศึกษาเรื่องเอดส์และอนามัยเจริญพันธุ์แก่นักเรียนมัธยมศึกษาหญิงชาย 10 โรงเรียน กรุงเทพมหานคร คณะผู้วิจัยได้ทำงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์และครูและนักเรียนแกนนำใช้เวลา 12 เดือน งานหลักโดยสังเขปได้แก่:

1) ได้สำรวจพื้นฐานความรู้ความต้องการของนักเรียน แล้วพัฒนาหลักสูตรและสื่อการสอนและฝึกอบรมให้ครอบคลุมความรู้ที่จำเป็น ทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการลดพฤติกรรมเสี่ยง และทักษะในการดำเนิน

กิจกรรมภายในโรงเรียน

2) ได้สัมมนาผู้บริหารและอาจารย์อาวุโส และ ฝึกอบรมครูอาจารย์แกนนำ 74 คน จาก 10 โรงเรียน ให้สามารถถ่ายทอดวิธีการสอนและฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วมแก่เพื่อนครูอาจารย์ในโรงเรียน เพื่อใช้สอนความรู้ HIV/AIDS และอนามัยเจริญพันธุ์ และสอนทักษะชีวิต ที่จำเป็นต่อการลดพฤติกรรมเสี่ยง

3) ได้ฝึกอบรมนักเรียนแกนนำ 160 คน จาก 10 โรงเรียน โดยวิธีให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เพื่อให้ความรู้ HIV/AIDS และอนามัยเจริญพันธุ์ และให้ทักษะชีวิต ที่จำเป็นต่อการลดพฤติกรรมเสี่ยง การจัดกิจกรรม เผยแพร่ความรู้ให้เพื่อนร่วมโรงเรียน และผู้ปกครอง

4) ได้สร้างคู่มือการสอนและฝึกอบรม และสื่อ การสอนและฝึกอบรม

5) ได้สนับสนุน แนะนำ และติดตามประเมิน กิจกรรมภายในโรงเรียนแต่ละแห่งที่จัดเพื่อเผยแพร่ ความรู้และส่งเสริมการป้องกันเอดส์

6) ได้ช่วยเหลือ แนะนำ การให้ความรู้ผู้ ปกครอง การชักนำความสนใจของผู้ปกครองให้ช่วย เหลือร่วมมือกับโรงเรียนในกิจกรรมป้องกันเอดส์ การ ให้ความรู้ด้านการอนามัยเจริญพันธุ์เพื่อช่วยลด พฤติกรรมเสี่ยงโดยยั่งยืนต่อไป

7) ได้จัดสัมมนาครูอาจารย์ร่วมโครงการ และ ฝึกอบรมนักเรียนแกนนำ เพื่อเปิดโครงการและหาข้อ เสนอแนะสำหรับการปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ให้ยั่งยืน

บทเรียนที่ได้รับ (บางส่วน)

1) วิสัยทัศน์และความตระหนักของผู้บริหาร โรงเรียนต่อปัญหาเรื่องเอดส์ และต่อภาระที่โรงเรียน จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหานี้ เป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง ปัจจัยหนึ่งต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของกิจกรรม เพื่อ ป้องกันเอดส์ในโรงเรียนและในแวดวงผู้ปกครองนักเรียน

2) ครูอาจารย์มีความตั้งใจดี แต่มีประสบการณ์ น้อยในการสอนทักษะชีวิตที่จำเป็นแก่การลดพฤติกรรม เสี่ยง ด้วยวิธีการฝึกอบรมที่นำมาใช้และด้วยการจัด หลักสูตรและสื่อการสอนและอบรมที่ครบถ้วน ครู อาจารย์สามารถสอนทักษะชีวิตดังกล่าวได้ดีโดยเร็ว

3) นักเรียนมีความปรารถนาดีและมีเจตคติที่ เอื้ออำนวยแก่กิจกรรมต่างๆ อันจะตอบสนองความ ประสงค์ของหลักการ “เพื่อนช่วยเพื่อน” เพื่อป้องกัน เอดส์และเพื่อชีวิตที่ดีต่อไป

4) ผู้ปกครองและชุมชนโดยรอบโรงเรียน สามารถจะช่วยเหลือกิจกรรมนี้ให้ได้ผลดี และกว้างขวาง ตามความประสงค์ ความสำเร็จภายในโรงเรียนจะช่วย เกื้อกูลสังคมโดยรอบ และสังคมโดยรอบก็เกื้อกูลงาน ของโรงเรียนเช่นกัน

5. การให้คำปรึกษาและบริการสังคมแก่ผู้ติด- เชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์สารภีและอำเภอแมริม จังหวัด เชียงใหม่ คณะผู้วิจัยได้ทำงานร่วมกับอาสา อนามัยและผู้นำชุมชน ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ และครอบครัว ใช้เวลาทำงาน 19 เดือน งานหลัก โดยสังเขปได้แก่:

1) ได้สำรวจโครงสร้างประชากรในหมู่บ้านเป้าหมาย 6 หมู่บ้าน ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์และครอบครัว

2) ได้หารือกับผู้นำชุมชนและสมาชิกกลุ่มต่างๆ ภายในชุมชนเกี่ยวกับปัญหาเอดส์ และแนวทางที่ ชุมชนจะช่วยแก้ปัญหาได้

3) ได้ปรึกษาและอบรมอาสาอนามัยในท้องที่ ด้วยความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในเรื่องการ ดูแลผู้ป่วย การให้คำปรึกษาและบริการแก่ผู้ติดเชื้อ/ผู้ ป่วยและระบบที่ชุมชนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว

4) สมาชิกแต่ละชุมชนได้รวมกันก่อตั้งองค์กร ชุมชน และก่อสร้างศูนย์บริการของชุมชนเองในรูปแบบ เฉพาะของแต่ละชุมชน โดยการสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาครัฐและสมาชิกของชุมชนบริจาคเอง ชุมชนได้จัดหา ทุนเองในรูปแบบต่างๆ เพื่อใช้สนับสนุนการบริการที่ ควบคุมงานบริการด้านสาธารณสุขมูลฐานด้วย

5) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอเป็นหลักในการ ทำงานของอาสาอนามัย ซึ่งให้บริการแก่ผู้ติดเชื้อ/ผู้ ป่วยและครอบครัว และแก่สมาชิกทั่วไปของชุมชน

6) ได้ติดตามผลงานให้คำปรึกษาผู้ป่วย และ ให้คำแนะนำแก่บรรดาผู้อาสาช่วยงาน

บทเรียนที่ได้รับ (บางส่วน)

1) ความภูมิใจในศูนย์ฯ และองค์กรฯ ว่าเป็นของที่สมาชิกชุมชนสร้างเอง ทำเอง มีความหมายมากยิ่งขึ้นต่อความสำเร็จของงาน

2) การสนับสนุนและให้กำลังใจจากเจ้าหน้าที่รัฐทั้งฝ่ายสาธารณสุขและฝ่ายปกครอง ช่วยส่งเสริมความมั่นคงของกิจกรรม

3) ผู้นำและสมาชิกชุมชนที่มีความกังขามากในระยะหรือกลายเป็นผู้สนับสนุนที่เข้มแข็งในระยะทำงาน

4) กิจกรรมหาเงินโดยชุมชนเองมีความหมายต่อความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความตั้งใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในชุมชนด้วยกัน และความยั่งยืนของงานบริการสังคมน่าจะประสบผล

6. การสร้างต้นแบบเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ป่วย อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น คณะผู้วิจัยได้ทำงานร่วมกับผู้ป่วยและครอบครัว ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ใช้เวลา 12 เดือน งานหลักโดยสังเขปได้แก่:

1) ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติ ความเชื่อ ความรู้และการปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยเอดส์ในระดับส่วนตัว ระดับครอบครัว และระดับชุมชน

2) ได้พัฒนาและปรับแก้ระบบให้ความรู้ต่าง ๆ เพื่อดูแลผู้ป่วย รวมถึงการดูแลสุขภาพและสุขภาพจิต สำหรับปฏิบัติโดยตนเอง โดยครอบครัวและโดยชุมชน และได้ติดตามผลด้วยวิธีเยี่ยมบ้านผู้ป่วยเป็นระยะ ๆ

3) ได้นำผู้นำชุมชนไปศึกษาดูงานการปฏิบัติในสถานบำบัดผู้ป่วยเอดส์ และการบริการโดยกลุ่มผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอง และโดยชุมชนในภาคกลาง (ลพบุรี) และภาคเหนือ (เชียงใหม่)

4) ได้ร่วมกับผู้นำชุมชนคิดและเสนอแผนปฏิบัติสำหรับชุมชนในอำเภอหนองเรือ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายปกครองและฝ่ายสาธารณสุขด้วยดี

5) กลุ่มผู้นำชุมชนทั้ง 10 ตำบลได้ร่วมกันก่อตั้งศูนย์ส่งเสริมสุขภาพและฝึกอາชีของอำเภอหนองเรือ โดยนายอำเภอรับอุปถัมภ์ และได้รับความอนุเคราะห์จากศูนย์สาธารณสุขอำเภอและโรงพยาบาลอำเภอ และได้รับการสนับสนุนการเงินจากองค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบล เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัว

6) การดำเนินงานให้คำปรึกษาผู้ป่วยที่ศูนย์ฯ ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และงานส่งเสริมหัตถกรรมเพื่อหารายได้เสริมให้ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วย ได้รับความร่วมมือจากวิทยากรของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ฝึก

บทเรียนที่ได้รับ (บางส่วน)

1) “ความไม่เข้าใจ” และ “ความกลัว” เป็นอุปสรรคในเบื้องต้นที่ทำให้ผู้ป่วยไม่กล้าแสดงตนเพื่อรับความช่วยเหลือ และชุมชนไม่กล้าเอื้อมมือให้ความช่วยเหลือ

2) “ความรู้” ขจัดอุปสรรคทั้งสองในข้อ (1) ความเข้าใจและเห็นใจที่ตามมาทำให้สามารถสร้างกิจกรรมชุมชน ของชุมชน โดยชุมชน เพื่อให้ความหวังในคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับผู้ป่วยและครอบครัว

3) การสนับสนุนแนวความคิดและแผนงานของผู้นำชุมชนโดยนายอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ และผู้อำนวยการโรงพยาบาลอำเภอได้สร้างความมั่นใจ และสร้างโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้ป่วยเอดส์และครอบครัวตามควรแก่กรณี

4) ต้นแบบเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ป่วยในชุมชนใดจะให้ผลดีมากหรือน้อยต้องอาศัยความเข้าใจและความเอื้ออาทรของผู้นำและสมาชิกชุมชนนั้น ๆ เท่า ๆ กับอาศัยการใส่ใจดูแลสุขภาพตนเองโดยผู้ป่วย

7. การสร้างเครือข่ายนักศึกษา 18 มหาวิทยาลัยเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ ในสี่ภาคของประเทศ คณะผู้วิจัยได้ทำงานร่วมกับแกนนำนักศึกษา คณาจารย์ที่สนใจ และกองกิจการนักศึกษาในแต่ละสถาบันทั้งของรัฐและเอกชน ใช้เวลาทำงาน 19 เดือน งานหลักโดยสังเขปได้แก่:

1) ได้ใช้การหารือกับแกนนำนักศึกษาและคณาจารย์ หลังจากที่ได้ศึกษาสภาพจริงในสถานบำบัดผู้ป่วยเอดส์ เพื่อสร้างแนวคิดร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยยึดหลักการและเป้าหมายของ “เพื่อนช่วยเพื่อน” และได้ใช้การหารือลักษณะนี้ตลอดมาในการปรับปรุงงานให้เข้าหาวัตถุประสงค์พร้อมกับแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

2) ได้ฝึกอบรมนักศึกษาอาสา เพื่อทำหน้าที่ผู้นำกิจกรรมและการประชุมกิจกรรมภายในวิทยาเขตเครือข่าย จำนวน 70 คน และฝึกทดแทนอีก 1 รุ่น

3) ได้สำรวจความรู้พื้นฐาน ความเห็นและความต้องการของนักศึกษาในเรื่อง HIV/AIDS และสิ่งเกี่ยวข้อง

4) ได้ผลิตคู่มือและสื่อรูปแบบต่างๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมของนักศึกษาและสร้างสื่อวีดิทัศน์ที่เหมาะสมแก่สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อการเผยแพร่ความรู้และทักษะจำเป็นสำหรับป้องกันการติดเชื้อ HIV

5) นักศึกษาตัวแทนสถาบันต่างๆ ก่อตั้ง “เครือข่ายนิสิตนักศึกษาป้องกันโรคเอดส์แห่งประเทศไทย” ตั้งแต่พฤศจิกายน 2539 และประกาศตัวต่อสาธารณชนเมื่อมิถุนายน 2540 (สมาชิก ณ วันนั้นมี 19 สถาบัน และยังมีสถาบันที่สนใจที่ยังมิได้อยู่ในเครือข่ายอีก)

6) ได้ดำเนินการหารือร่วมกับคณาจารย์ที่ดูแลกิจกรรมและผู้แทนนักศึกษา เพื่อเตรียมงานต่างๆ ที่จะช่วยให้เครือข่ายมีความยั่งยืนในการปฏิบัติ

บทเรียนที่ได้รับ (บางส่วน)

1) นักศึกษาและคณาจารย์ที่อาสาร่วมงานได้แสดงความจริงใจที่จะช่วยเหลือสังคมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ และได้แสดงให้เห็นว่าเครือข่ายนักศึกษาและงานต่างๆ ที่ร่วมกันคิด ร่วมกันทำนั้น มีโอกาสให้ผลเป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้ยั่งยืน ปัจจัยที่ต้องการให้เสริม คือ การสนับสนุนด้านนโยบายจากสถาบันเป็นทางการ ด้านการเงินทั้งจากภายในสถาบันและภายนอก และในด้านเวลาที่จะสามารถอุทิศให้แก่งานนี้ได้มากตามสมควรแก่งาน

2) ทศนคติและความสนใจต่อปัญหาเอดส์ของผู้บริหารสถาบันในทุกกระดับ มีผลต่อการดำเนินกิจกรรม

ของนักศึกษาภายในแต่ละวิทยาเขต จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พอจะอนุมานได้ว่าทัศนคติและความสนใจดังกล่าว ยังแตกต่างกันอยู่ แรงผลักดันหรือแรงจูงใจจากผู้บริหารจึงเหลือมล้ากันอยู่พอสมควร

3) ปัญหาเอดส์มีหลายมิติ ทั้งด้านอนามัยส่วนบุคคล คุณภาพชีวิต ผลพวงทางเศรษฐกิจและสังคม และทางจิตวิทยาอีกด้วย การแก้ไขปัญหาเอดส์จึงต้องอาศัยพลังจากทุกส่วนในวิทยาเขตการศึกษามาแก้ไข เช่นเดียวกับการรวมพลังแก้ไขปัญหาอาชีพและปากท้องของประชากร

8. การเพิ่มศักยภาพองค์กรเอกชนและชุมชนเพื่อการวางแผนและดำเนินกิจกรรมป้องกันการติดเชื้อ โดยมุ่งเป้าที่นักเรียนและเยาวชนใน 18 จังหวัดภาคเหนือ คณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทยและสถาบันการศึกษา ได้ทำงานร่วมกับผู้นำชุมชนที่มีส่วนผูกพันกับองค์กรเอกชนและชุมชนในท้องถิ่น ใช้เวลาทำงาน 6 เดือน งานหลักโดยสังเขปได้แก่:

1) จัดเตรียมหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำชุมชนที่เป็นกำลังสำคัญขององค์กรเอกชนและชุมชนในท้องถิ่น ให้มีความรู้ที่จำเป็นเรื่อง HIV/AIDS วิธีการถ่ายทอดความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจและความตระหนัก การวางแผนงาน การหาทุนและการจัดการกิจกรรมที่จะทำ การหาแหล่งสนับสนุนในด้านต่างๆ

2) เลือกเชิญผู้นำชุมชนจังหวัดละ 3 ท่าน โดยคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ปกครอง และเชิญผู้แทนอาจารย์และนักศึกษาในท้องที่ภาคเหนือตอนล่างและตอนบน แล้วจัดฝึกอบรม 2 ครั้ง จำนวน 66 คน ที่จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดเชียงใหม่

3) ใช้ฐานปฏิบัติการของสมาคมในภาคเหนือเพื่อติดตามและแนะนำการทำกิจกรรมขององค์กรในท้องที่ รวมถึงการช่วยเป็นพี่เลี้ยงให้บ้างหลังจากหมดอายุโครงการนี้แล้ว

บทเรียนที่ได้รับ (บางส่วน)

1) แต่ละท้องถิ่น แต่ละชุมชนมีผู้นำหลากหลายอาชีพและเมืองครุหลายรูปแบบ เช่น มูลนิธิ สโมสรม (ไลอ้อน)

สมาคม กลุ่มอาชีพ เป็นต้น

2) เมื่อผู้นำชุมชนได้เห็นข้อเท็จจริง และเข้าใจแล้วว่าชุมชนต้องการความช่วยเหลือจากทุกฝ่าย เพื่อแก้ไขปัญหาเอดส์ ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการดำเนินกิจกรรมให้ได้ผลแล้ว ก็สามารถคิดแบบของกิจกรรมให้เข้ากันกับลักษณะการทำงานขององค์กรได้อย่างคล่องตัว รูปแบบจะไม่นับอุปสรรคและน่าจะไม่ควรต้องยึดถือ

3) องค์กรชุมชนที่ทำงานโดยเอกเทศ น่าจะไม่ประสบผลสำเร็จมากนักมีความจำเป็นต้องใช้ปฏิสัมพันธ์กับหน่วยต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและอาจจนอกประเทศด้วย เพื่อประโยชน์แก่การหาทุนอุดหนุนกิจกรรม การได้รับข้อมูลข่าวสารที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมได้ ฯลฯ

ข้อเสนอเพื่อประกอบการพิจารณา

ในหัวข้อนี้จักหยิบยกเสนอบางเรื่องที่ผลของการศึกษาพัฒนาผนวกกับบทเรียนที่ได้รับ ได้ชี้ประเด็นที่สมควรพิจารณาใช้ประโยชน์หรือชี้ประเด็นที่ต้องการคำตอบ คำอธิบาย เพิ่มเติม

เพื่อความสะดวกในการวินิจฉัย จึงจะขอจัดหมวดหมู่ของประเด็นโดยอาศัยกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มเสี่ยง 4 กลุ่ม ซึ่งเป็นเป้าหมายของการศึกษาพัฒนาในโครงการนี้เป็นตัวแบ่ง

1. กลุ่มนักเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

ทำไมต้องเริ่มที่ประถมศึกษา ?

กลุ่มเสี่ยงเริ่มต้นที่อายุต่ำกว่า 15 ปี และประเทศไทยจะยังมีเยาวชนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาแล้วไม่มีโอกาสเรียนต่ออีกจำนวนหนึ่ง จนกว่าการศึกษาภาคบังคับถึงมัธยมศึกษาจะปฏิบัติได้สมบูรณ์ ฉะนั้น การให้ความรู้ และสอนทักษะเพื่อให้เกิดภูมิป้องกันการติดเชื้อ HIV แก่ทุกคน จึงจะต้องเริ่มที่ชั้นประถมศึกษา (ตอนปลาย) และต่อเนื่องไปตลอดชั้นมัธยมศึกษา (จนหลังมัธยมศึกษาด้วย)

สอนอะไรบ้าง ?

สาระที่สอนและฝึกอบรม ครอบคลุมสาระ HIV/AIDS ดังนี้

- ความรู้เรื่อง HIV/AIDS และอนามัยเจริญพันธุ์
- การติดเชื้อ
- พฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การติดเชื้อ
- ทักษะชีวิตที่ช่วยป้องกันพฤติกรรมเสี่ยง
- ทักษะการทำกิจกรรมนักเรียน ถ้ายทอดความรู้และความเข้าใจเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มนักเรียน

วิธีสอน-ฝึกอบรม

- วิธีสอน-ฝึกอบรมมุ่งให้คิดก่อน-จำได้-รู้ใช้ถูกเวลา
- ปรับใช้วิธีการสอนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม-มีความแตกต่างในรายละเอียด
- มุ่งเป้าให้เกิดความตระหนักเพื่อปกป้องตนเองและป้องกันเพื่อน
- รูปแบบทางเลือกจากการศึกษาวิจัยนี้ ได้แก่:

1) “แบบสารภี”

ลงเข้มข้น ณ จุดเดียว (โรงเรียนนำร่อง) เพื่อให้งานนี้สามารถแทรกอยู่ในกิจกรรมต่างๆ เป็นปกติแล้วขยายผล

- ครูแกนนำปรับใช้วิธีการสอน-ฝึกอบรม เพื่อ
- ใช้สอน HIV/AIDS สอดแทรกในวิชาที่สอนปกติ
 - ใช้สอนเนื้อหาสาระวิชาอื่นโดยตรง
 - ฝึกครูในโรงเรียนเดียวกันก่อนให้สามารถใช้วิธีการนี้
 - แล้วขยายไปฝึกครูโรงเรียนอื่นด้วยภายหลัง

นักเรียนแกนนำ (จากทุกชั้น ม.1-6) เป็นกำลังในการ

- ทำกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ให้เพื่อนนักเรียนและผู้ปกครอง
- ช่วยฝึกเพื่อนใหม่ด้วยการทำงานร่วมกัน

2) “แบบมหาสารคาม”

ลงกระจาย 10 โรงเรียน (ประถมศึกษา 5; มัธยมศึกษา 5) เพื่อให้เกิดกิจกรรมนอกหลักสูตรใน

วงกว้างแล้วอาจมีโอกาสดแทรกกิจกรรมปกติ

วิทยากรที่ได้รับการฝึกอบรมเป็นครูอาสา จากทุกโรงเรียน จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และผู้ติดเชื้อ

การฝึกอบรมนักเรียนทำเป็นการเฉพาะกิจ

- เลือกห้องเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 5
- ใช้วิทยากรจากหน่วยอื่นเสริมกำลัง
- ใช้วิทยากรประจำกลุ่มกิจกรรมในเกณฑ์สูง

นักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรม

- ได้ทำกิจกรรมเผยแพร่ความรู้รูปแบบต่างๆ

3) “แบบมหานคร”

ลงกระจาย 10 โรงเรียน (มัธยมศึกษาทั้งหมด) เพื่อเสริมงานกิจกรรมนอกหลักสูตรให้เห็นผล แล้วอาจสามารถแทรกกิจกรรมปกติ

ครูแกนนำปรับใช้วิธีการสอน-ฝึกอบรม เพื่อ

- สอนสาระ HIV/AIDS และอนามัยเจริญพันธุ์
- ถ่ายทอดวิธีการให้เพื่อนครูในโรงเรียน
- แนะนำช่วยเหลือกิจกรรมของนักเรียน
- ช่วยกิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ผู้ปกครอง

นักเรียนแกนนำ (จำนวนต่อโรงเรียนน้อยกว่า “แบบสารภี”)

- ทำกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ให้เพื่อนนักเรียน
- ช่วยฝึกเพื่อนใหม่ด้วยการทำงานร่วมกัน

จะทำให้ยั่งยืนได้อย่างไร ?

● “แบบสารภี”

รูปแบบนี้คาดได้ว่า เมื่อทั้งโรงเรียนได้ใช้วิธีการสอน-ฝึกอบรมแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมแล้ว หลัก

การและวิธีสอนจะเป็นส่วนของการดำเนินการโดยปกติ สำหรับหลายๆ วิชา การสอนสอดแทรกความรู้ HIV/AIDS จะเป็นไปโดยปกติ

การฝึกอบรมพิเศษสำหรับครูอาจารย์และ กิจกรรมนักเรียนจะรักษาความต่อเนื่องได้

- เงื่อนไข** (1) นโยบายและการสนับสนุน โดยผู้บริหารโรงเรียน และ จากผู้บริหารการศึกษาในท้องถิ่น
- (2) การสนับสนุนจากผู้ปกครอง และชุมชน

● “แบบมหาสารคาม”

รูปแบบนี้คาดได้ว่า โรงเรียนใดที่ผู้บริหารเห็นชอบและรับวิธีการสอน-ฝึกอบรมไปปฏิบัติเป็นกิจกรรมต่อเนื่อง จะสามารถฝึกอบรมครูอาจารย์ของตนเป็นวิทยากรเพิ่มเติม และดำเนินการฝึกอบรมนักเรียนได้ทุกรุ่นก่อนจบการศึกษาประโยคนั้นๆ

วิทยากรที่มีอยู่แล้วหลายท่านจะสามารถใช้สื่อและวิธีทัศนกรรมการฝึกอบรม เพื่อช่วยสร้างวิทยากรเพิ่มใหม่

- เงื่อนไข** (1) นโยบายและการสนับสนุน โดยผู้บริหารโรงเรียน และ จากผู้บริหารการศึกษา
- (2) การสนับสนุนจากผู้ปกครอง และชุมชน

2. กลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียน และนักศึกษา นอกโรงเรียน

ทำไมต้องให้ความสนใจกลุ่มนี้ ?

โดยข้อเท็จจริง ประเทศมีกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนอยู่เสมอ สัดส่วนของเยาวชนกลุ่มนี้จะค่อยลดลงตามความก้าวหน้าของการขยายการศึกษาภาคบังคับ แต่จำนวนอาจไม่ลดลงถึงศูนย์ด้วยเหตุผลสืบเนื่องจาก

การเพิ่มประชากรโดยธรรมชาติผนวกกับข้อจำกัดบางประการสำหรับประชากรบางกลุ่ม และบุคคลบางคนที่ทำให้ไม่อาจศึกษาในโรงเรียนสามัญได้ตลอด และจะต้องพึ่งพาการศึกษาออกโรงเรียนต่อไป

สอนอะไรบ้าง ?

สาระที่สอนและฝึกอบรม ครอบคลุมสาระ HIV/AIDS ดังนี้

- ความรู้เรื่อง HIV/AIDS และอนามัยเจริญพันธุ์
- การติดเชื้อ
- พฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การติดเชื้อ
- ทักษะชีวิตที่ช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยง
- ทักษะในการแนะนำและเตือนเพื่อน

วิธีสอน-ฝึกอบรม

- มุ่งให้เกิดก่อน-จำได้-รู้ใช้ถูกเวลา
- ปรับใช้วิธีการสอนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- มุ่งเป้าให้เกิดความตระหนักปกป้องตนเองและป้องกันเพื่อน
- รูปแบบที่ได้ทำการศึกษาวิจัยคือ

“แบบมหาสารคาม”

ใช้กลุ่มวิทยากรอาสาจากหลายหน่วยงาน

การฝึกอบรมทำการเฉพาะกิจ

- ผู้รับการฝึกอบรมมาโดยสมัครใจ
- ใช้วิทยากรประจำกลุ่มกิจกรรมในเกณฑ์สูง

ผู้ผ่านการฝึกอบรมแล้วคาดว่าจะเป็นผู้ช่วยแนะนำและเตือนเพื่อนได้ดี

จะทำให้ยั่งยืนได้อย่างไร?

การประสานและร่วมมือจากฝ่ายงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ได้แก่ งานศึกษานอกโรงเรียนและในโรงเรียน งานสาธารณสุข งานปกครอง งานบริการวิชาการ องค์กรส่วนท้องถิ่นและชุมชนและภาคเอกชน จะเป็นแรงรับผิตชอบให้งานเกิดต่อไปได้อย่างต่อเนื่องจนกว่าจะหมดความจำเป็น

นอกจากนี้ในหลายท้องถิ่นที่หน่วยงาน เช่น งานฝึกอาชีพให้ทหารเกณฑ์ก่อนจะปลดประจำการ งานตำรวจตระเวนชายแดน งานชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจ งานเยาวชน งานลูกเสือชาวบ้าน อาจมีส่วนช่วยเหลือกิจกรรมฝึกอบรมป้องกันเอดส์ได้อย่างเป็นผลดี และเพื่อขยายผลได้กว้างขวาง

3. กลุ่มนิสิตนักศึกษาอุดมศึกษา

ทำไมต้องให้ความสนใจกลุ่มนี้ ?

กลุ่มนิสิตนักศึกษายังไม่พ้นอันตรายจากความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ HIV และโดยกลุ่มเองจะมีพลังสำคัญของการป้องกันต่อต้านเอดส์ในลักษณะการเรียนรู้มีข้อมูล และมีทักษะเพื่อป้องกันตนเองและช่วยป้องกันเพื่อน ตามคติ “เพื่อนช่วยเพื่อน” นอกจากเพื่อนร่วมสถาบัน เพื่อนต่างสถาบันแล้ว กลุ่มนี้ยังมีโอกาสและมีความสามารถจะช่วยกระจายความรู้และเสริมทักษะให้แก่สมาชิกชุมชน เพื่อนร่วมงานในอาชีพต่างๆ และแก่ประชาคมด้วย

ต้องการความรู้อะไรบ้าง?

สาระที่ควรต้องรู้มีดังนี้

- ความรู้เรื่อง HIV/AIDS และอนามัยเจริญพันธุ์
- สภาพความเป็นจริงของปัญหาเอดส์
- พฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การติดเชื้อ
- ทักษะชีวิตที่ช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยง
- ทักษะในการแนะนำเตือนเพื่อนและผู้ร่วมงาน

วิธีการ

- ห้ามใช้วิธีสอนเป็นรายวิชา เพราะนักศึกษาต้องเป็นผู้ให้พร้อมกับเป็นผู้รับ
- กิจกรรมต่างๆ หลายรูปแบบที่นำไปสู่การคิดได้-ได้คิดทันเวลา
- เครือข่ายนักศึกษาเพื่อรวมพลังร่วมกันทำ
- การสนับสนุนให้กำลังใจ ให้ข้อมูลจากอาจารย์และจากภายนอกรั้ววิทยาเขต

จะทำให้ยั่งยืนได้อย่างไร ?

- ความเข้าใจ เห็นใจ และการสนับสนุนด้านนโยบาย/การเงินแก่เครือข่ายนักศึกษาให้ทำกิจกรรมได้ต่อเนื่อง
- การปรับตัวปรับวิธีการให้เหมาะสมแก่สภาวการณ์อยู่เสมอ
- การฝึกเพื่อนรุ่นน้องมารับช่วงกิจกรรมโดยต่อเนื่อง
- การขยายเครือข่ายให้ครอบคลุมทุกสถาบัน

4. กลุ่มสมาชิกชุมชนเมืองและชนบท

ทำไมต้องให้ความสนใจกลุ่มนี้ ?

ชุมชนรองรับสมาชิกจากกลุ่ม 1, 2 และ 3 และรับกลุ่มอื่นๆที่ไม่มีโอกาสทางการศึกษาโดยตรงในระบบ

ชุมชนเป็นหลักของประชาคม เป็นผู้สร้างและผู้รับผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร

ในที่นี้สมาชิกชุมชนทั้งที่มีพลังทางเศรษฐกิจมากน้อย หรือไม่มีก็ตามเป็นตัวตัดสินผลงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอตส์ และเป็นผู้ช่วยในการแก้ไขปัญหาด้วย

ต้องให้ความรู้อะไรบ้าง?

สาระที่ควรต้องรูมีดังนี้

- ความรู้เรื่อง HIV/AIDS และสภาพความจริง
- พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ
- ผู้ติดเชื้อ/ผู้ช่วยเอตส์ต้องการให้ช่วยอย่างไร?

● กิจกรรมที่ชุมชนสามารถช่วยทั้งการลดพฤติกรรมเสี่ยง และการช่วยดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอตส์และครอบครัว

● แนวทางสร้าง/ดำเนินการ/หาทุน/บริหารกิจกรรมเหล่านั้น

วิธีการ

- สร้างความเชื่อถือระหว่าง “เจ้าหน้าที่” และสมาชิกชุมชน
- ถ่ายทอดความรู้โดยสมควรแก่กรณี
- สร้างความสนใจให้รับปัญหา และคิด และร่วมกันคิด เพื่อแก้ไข
- คอยแนะนำ สนับสนุน ให้กำลังใจ ทั้งที่เป็นนามธรรม และรูปธรรม

จะทำให้ยั่งยืนได้อย่างไร?

- เริ่มที่ความรู้สึกว่าชุมชนเป็นเจ้าของมีส่วนสร้างปัญหาและมีส่วนแก้ปัญหา
- ความรู้สึกว่ามีผู้สนับสนุนหลายๆฝ่าย และได้รับการสนับสนุนเป็นรูปธรรมและโดยนโยบายระดับสูงขึ้นไปตามลำดับ
- ความรู้สึกว่าการเอาใจใส่มาจากภายนอกและเกิดขึ้นภายในชุมชนด้วยเช่นกัน
- เอกภาพของความคิดและการกระทำโดยองค์กรชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล และส่วนสนับสนุนอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธานในการประชุมวิชาการทางวิศวกรรมไฟฟ้า ครั้งที่ 20 จัดโดย คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ โรงแรมโซลทวิน ทาวเวอร์

.....ติดตามข่าวสารด้านการอุดมศึกษาได้จาก.....

อนุสารอุดมศึกษา รายเดือน เสนอสาระเกี่ยวกับการอุดมศึกษาไทย

จดหมายข่าวรายสัปดาห์ เสนอข่าวสารและความเคลื่อนไหวในแวดวงอุดมศึกษา ข่าวสารเกี่ยวกับภารกิจของทบวงมหาวิทยาลัย

ข่าวทบวงมหาวิทยาลัย ในหนังสือพิมพ์ "สมัครด่วน" วางแผงทุกวันพุธและวันเสาร์ บริการข่าวสารในแวดวงอุดมศึกษา แนะนำการศึกษาและอาชีพสำหรับนิสิต นักศึกษา บัณฑิต และผู้สนใจด้านอุดมศึกษาทั่วไป

ดำเนินงานโดย ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

ชื่อ.....

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 2/2529
ไปรษณีย์ทูลนาหลวง

ทบวงมหาวิทยาลัย ที่อยู่.....

328 ถนนศรีอยุธยา
พญาไท กรุงเทพฯ 10400

(นายสมัย ธรรมสอน)
หัวหน้าฝ่ายสารบรรณ